Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів, що формують
загальні та спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«01» вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 н.р.

Назва навчальної дисципліни	**Основи психології та міжособове спілкування**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність	**223 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Акушерська справа**
Форма навчання	денна
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Обсяг кредитів ECTS/	2,0
Загальна кількість годин	60 год.
Розробник	**Алла КОВАЛЬОВА**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
протокол № 1 від 01.09.2026 року
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психології та міжособове спілкування

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання		
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	223 Медсестринство	
Освітньо-професійна програма	Акушерська справа	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Форма навчання:	денна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Обсяг кредитів ECTS	2	
Загальна кількість годин:	*60*	
аудиторних	*30*	
Із них:	*лекції*	10
	семінарські заняття	-
	практичні заняття	20
	лабораторні заняття	-
Самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна робота	30	
Підготовка та проведення екзамену		
Кількість модулів	*2*	
Форма підсумкового контролю	диф.залік	
Найменування показників навчальної дисципліни		
Навчальний рік підготовки	2026/2027	
Термін вивчення дисципліни	3-й курс, V семестр,	

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	***Семестр***	***Види занять***				***Підготовка та оведення екзамену***	***Семестровий контроль***
		Всього	***Лекції***	***Практичні/ Лабораторні***	***Самостійна робота***		
III	V	60	10	20	30	-	Диф.залік

ІІ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Набути теоретичні та практичні знання з основ психології та міжособового спілкування.
2. Набути ключові особистісні та професійні компетентності необхідні для роботи медичного працівника;

- розширити коло знань про людську психіку, особистість, свідомість, психічні процеси в нормі та патології;
- навчитися психологічним основам спілкування та особливостям взаємодії медичних працівників між собою.
- навчитися психологічним основам спілкування та особливостям взаємодії медичних працівників з різними типами пацієнтів.
- навчитися прийомам психопрофілактики, психогігієни та психічної саморегуляції;
- підвищити ефективність власної професійної діяльності за рахунок найповнішого використання особистісного потенціалу людини;
- навчитися налагоджувати стосунки між членами колективу;
- навчитися спілкуватися та будувати стосунки з різними типами пацієнтів;
- навчитися засобам подолання міжособистісних конфліктів

Після вивчення дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

1. Головні проблеми та завдання психології;
2. Основні принципи медичної етики та деонтології;
3. Особливості поведінки медичної сестри залежно від типу пацієнта; види ятрогеній та методи профілактики їх;
4. Методи дослідження загальної психології;
5. закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери;
6. Психологію та психологічну структуру особистості;
7. Психічний стан особистості та психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
8. Явища адаптації, синестезії, сенсибілізації;
9. Процеси та види пам’яті;
10. Види емоцій і почуттів, вольові якості особистості;
11. Психологічні засади медичної етики та деонтології;
12. Культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників; загальну характеристику діяльності медичної сестри.

Здобувачі освіти повинні вміти:

1. Визначати індивідуально-психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження;
2. Спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об’єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб’єктів;
3. Визначати форми спілкування та стосунки в практичній роботі;
4. Встановлювати психологічний контакт із співрозмовником;
5. Володіти правилами спілкування;
6. Планувати проведення психологічного дослідження;
7. Оцінювати результати проведеного психологічного дослідження;
8. Виявляти тип пацієнта та оцінювати його психічний стан;
9. Використовувати прийоми саморегуляції та саморелаксації;
10. Володіти засобами подолання міжособистісних конфліктів;
11. Самостійно працювати з науковою літературою.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

1. Головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
2. Методи дослідження загальної психології;
3. Закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери;
4. Психологію та психологічну структуру особистості;
5. Психічний стан особистості та психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
6. Характеристику пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів;
7. Явища адаптації, синестезії, сенсибілізації;
8. Процеси та види пам'яті;
9. Види мислення і мислительні операції;
10. Властивості уваги;
11. Види емоцій і почуттів, вольові якості особистості;
12. Культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників, загальну характеристику діяльності медичної сестри;
13. Психологію та мистецтво спілкування, його види, методи;
14. Психологічні особливості спілкування, конфліктології, міжособистісних відносин, стосунків у колективі.

ІІІ. Компетентності та очікувані результати навчання, формування яких сприяє дисципліна. Згідно з освітньо-професійною програмою «*Акушерська справа*» дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Компетентність	***Знання***	***Уміння/навички***	***Комунікація***	***Автономія та відповідальність***
	Зн1. Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	***Ум1. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання*** ***Ум2. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних*** ***Ум3. Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті***	***К1. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання*** ***К2. Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності***	***АВ1. Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін*** ***АВ2. Покращення результатів власної діяльності і роботи інших*** ***АВ3. Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії***
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в медичній галузі та передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.				

Загальні компетентності				
ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн 1	Ум1, Ум2, Ум3	К1	АВ2
ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн 1 .	Ум1, Ум2 .	К1	АВ2
ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Зн 1		К1, К2	АВ2
ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Зн 1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2 .
ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн 1		К2	АВ
ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн 1	Ум2, Ум3 .	К2	АВ1
ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн 1	Ум1	К1, К2	АВ2
Спеціальні компетентності				
СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.	Зн 1	Ум1	К1 К2	АВ1, АВ2, АВ3
СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	Зн 1	Ум1	К1	АВ1, АВ2
СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності	Зн 1	Ум1, Ум3	К1 К2	АВ1, АВ3

СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно просвітницьку роботу.	***Зн 1***	***Ум1, Ум2***	*К2*	*АВ1, АВ2* .
СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.	***Зн 1***	***Ум1, Ум2, Ум3***	*К1 К2* .	*АВ1, АВ2, АВ3*
СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	***Зн 1***	***Ум1***	*К1 К2*	*АВ1, АВ2*
СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	***Зн 1***	***Ум1***	*К1 К2*	*АВ1, АВ2*

Результати навчання. Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна "*Основи психології та міжособове спілкування"*, які визначені освітньо-професійною програмою «Акушерська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності *223 Медсестринство* **є:**

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

IV. Програма навчальної дисципліни

№ п/п	Назва змістових модулів і тем	Всього	У тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.					
1	**Загальна психологія**	24	4	10	10
2	**Міжособове спілкування**	36	6	10	20
Усього		**60**	**10**	**20**	**30**

V. Теми лекцій

№ п/п	Тема теоретичного заняття	К-ть годин
1	Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості. Темперамент. Характер. Здібності	**2**
2	Відчуття та сприймання. Мислення і пам’ять Увага і уява. Емоції та почуття. Воля.	**2**
3	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.	**2**
4	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.	**2**
5	Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій	**2**
Усього		**10**

VI. Теми практичних занять

№ п/п	Тема теоретичного заняття	К-ть годин
1	Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості.	**2**
2	Темперамент	**2**
3	Характер. Здібності.	**2**
4	Відчуття, сприймання. Мислення і пам’ять	**2**
2	Увага і уява. Емоції та почуття. Воля.	**2**
6	Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.	**2**
7	Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.	**2**
8	Конфлікт.	**2**
9	Зони комфорту	**2**
10	Типи поведінкових реакцій	**2**
Усього		**20**

VII. Самостійна робота

№ п/п	Теми	К-ть годин	Форма контролю
1.	Природа психіки та предмет психологічної науки	2	Підготовка доповідей, . презентацій
2.	Основні теорії особистості	2	Підготовка доповідей, презентацій
3.	Свідоме та несвідоме. Самосвідомість особистості	2	Підготовка доповідей, презентацій
4.	Роль темпераменту в діяльності людини. Формування характеру	2	Підготовка доповідей,презентацій
5.	Нейрофізіологічні механізми відчуттів і сприймань	2	Підготовка доповідей, презентацій
6.	Психологія мислення та дослідження в галузі штучного інтелекту	2	Підготовка доповідей, презентацій
7.	Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Фантазія	2	Підготовка доповідей, презентацій кросвордів
8.	Зв’язок пізнавальної та афективної сфер	2	Підготовка доповідей, презентацій
9.	Регулятивне значення емоції та волі в самотворенні особистості	2	Підготовка доповідей, презентацій
10.	Загальна характеристика регуляторних процесів	2	Підготовка доповідей, презентацій
11.	Загальна характеристика процесу соціалізації	2	Підготовка доповідей, презентацій
12.	Соціально-психологічний клімат як результат та умова ефективності спільної діяльності	2	Підготовка доповідей, презентацій
13.	Фонетичні аспекти етикетного мовлення	2	Підготовка доповідей, презентацій
14.	Вибір мовних одиниць у мовленні	2	Підготовка доповідей, презентацій кросвордів
15.	Комплексні способи подолання стресу	2	Підготовка доповідей, презентацій
	Усього:	**30**	

VIII. Зміст програми

Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання. Особистість. Психологія особистості. Темперамент. Характер. Здібності.

Лекція 1.

Предмет психології та завдання. Історія розвитку. Уявлення про природу психічних явищ. Психіка та свідомість. Розлади свідомості. Основні напрями в сучасній психології. Основні галузі психологічних знань, зв‘язок з іншими науками. Основні методи психології. Структура психології.

Поняття про особистість. Особистість з точки зору основних психологічних теорій. Спрямованість та мотивація. Темперамент, типи, характеристика. Співвідношення темпераменту та групи крові людини. Характер, його акцентуації. Особливості

спілкування залежно від типу акцентуації характеру. Здібності, структура, різновиди. Інтелект, структура.

Практичне заняття 1.

Дослідження індивідуальних особливостей особистості. Правила дослідження особистості за К. Юнгом: інтроверсія, амбіверсія, екстраверсія, дослідження типології особистості за психо геометричним тестом. Методики «Дослідження самооцінки особистості», «Дослідження рівня домагань».

Практичні навички:

_ діагностика особистості: інтроверсія, амбіверсія, екстраверсія;
_ діагностика типології особистості;
_ діагностика самооцінювання особистості;
_ діагностика рівня домагань;
_ інтерпретація результатів дослідження;
_ розв‘язування ситуаційних задач.

Практичне заняття 2.

Дослідження темпераменту. Тести, вправи, опитувальники для визначення типу та властивостей темпераменту: «Паспорт темпераменту», особистісний опитувальник Айзенка та В. Русалова.

Практичні навички:

_ діагностика темпераменту;
_ дослідження типу темпераменту;
_ діагностика показників екстраверсії, інтроверсії, нейротизму (стійкості встановленої поведінки);
_ дослідження властивостей темпераменту.

Практичне заняття 3.

Діагностика акцентуаційного характеру. Методики виявлення акцентуацій характеру, інтерпретація.

Дослідження здібностей. Методики визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей. Діагностика визначення творчих здібностей особистості.

Дослідження інтелектуальних здібностей. Методика визначення розумових здібностей, короткий орієнтовний тест (КОТ), методика діагностики інлектуальних здібностей «Пізнай свою Ай-К‘ю».

Практичні навички:

_ визначення акцентуації характеру;
_ визначення типу акцентуацій;
_ виявлення причин негативних рис свого характеру
_ складання рекомендацій для позбавлення від негативних рис;
_ визначення рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей;
_ виявлення творчих здібностей;
_ складання рекомендацій для особистостей з низьким рівнем творчого потенціалу;
_ діагностика розумових здібностей особистості;
_ дослідження рівня інтелектуальних здібностей;
_ розв‘язування ситуаційних задач;
_ інтерпретація результатів дослідження.

Тема 2.

Відчуття та сприймання. Мислення і пам’ять. Увага і уява. Емоції та почуття. Воля.

Лекція 2.

Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Пізнавальна діяльність. Відчуття, фізіологічне підґрунтя. Класифікація, різновиди.

Різновиди, властивості сприймань. Розлади відчуттів і сприймань. Мислення як процес. Соціальна природа мислення. Розумові дії, операції, форми та методи мислення. Індивідуальні особливості, різновиди, розлади мислення. Шляхи формування творчого мислення та його якості.

Пам‘ять. Різновиди, теорії, індивідуальні особливості. Запам‘ятовування, різновиди. Відтворення та його різновиди. Забування, причини. Емоції та почуття, їх порушення. Воля. Довільні дії, їх особливості. Основні якості волі, безвілля, причини, переборення.

Уява, види, зміни. Увага, види і властивості, розвиток. Види порушення уваги.

Практичне заняття 4.

Дослідження пізнавальних психічних процесів. Тести, вправи, завдання, цифрові ряди, вислови для дослідження опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової пам‘яті.

Дослідження пізнавальних психічних процесів. Методика визначення переважаючого типу запам‘ятовування. Дослідження оцінки логічного мислення за методиками «Виділення суттєвих ознак», «Складні аналогії», методика дослідження рівня та перебігу процесу мислення.

Практичні навички:

_ дослідження різних видів пам‘яті: (опосередкованої, механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової); методи дослідження уваги;

_ дослідження оцінки логічного мислення.

Практичне заняття 5.

Дослідження емоційно-вольових психічних процесів. Дослідження емоційного стану особистості за методикою «Дослідження настрою». Опитувальник Ч. Спілберга та Ю. Ханіна для визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності. Визначення рівня емпатійних тенденцій за модифікованим опитувальником А. Мехрабієна та Н. Епштейна «Дослідження емоційного відгукування».

Дослідження уваги (коректурна проба, таблиці Шульте)

Практичні навички:

_ визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності;

_ діагностика емоційного стану, уваги;

_ розв‘язування ситуаційних задач;

_ інтерпретація проведених досліджень, висновки, рекомендації.

Тема 3. *Мова. Мовлення. Спілкування. Мистецтво спілкування.*

Лекція 3

Поняття про мову, її функції, різновиди мовлення. Фізіологічний механізм мовної діяльності.

Поняття про спілкування. Засоби, функції, різновиди спілкування. Компоненти, що сприяють розвитку комунікації як основи для побудови взаємовідносин: відчуття присутності, основні принципи вміння слухати, вміння сприймати, проявляти турботу, розкриватися самому, співпереживати, бути щирим, поважати іншу людину тощо. Культура спілкування.

Практичне заняття 6

Методики та тести для діагностики міжособистісних взаємин у колективі. Діагностика міжособистісного сприйняття в групі за методикою «Сприйняття індивідом групи». Діагностика міжособистісних стосунків у групі за методикою К. Томаса «Дослідження міжособистісних стосунків».

Практичні навички:

_ дослідження міжособистісного сприйняття в групі;

_ діагностика міжособистісних стосунків у групі;

_ інтерпретація проведених досліджень;

_ розв‘язування ситуаційних задач.

Тема 4. ***Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування. Міжособистісне розуміння.***

Лекція 4.

Вплив особливостей темпераменту, характеру особистості на індивідуальний стиль спілкування, моральні, інтелектуальні риси характеру. Особистісні орієнтації та рівні спілкування: життєва, громадянська, активно-жорстока, пасивно-поступлива, ринкова, накопичувальна, схимницька. Рівні спілкування за А.Б. Добровичем: примітивний, конвенційний, діловий, стандартизований, ігровий, духовний, маніпулятивний. Індивідуальні типи спілкування. Типові стилі комунікативної поведінки. Стадії міжособистісного розуміння. Адекватність розуміння поведінки інших людей. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння: аналітичний, емоційний, перцептивно-асоціативний, соціально-асоціативний.

Практичне заняття 7.

Дослідження принципів і навичок спілкування. Методика дослідження темпу усної мовної діяльності. Анкетування студентів щодо дружніх відносин, аналіз, висновки. Дослідження невербальних навичок спілкування. Невербальні навички спілкування (жести, міміка, поза тощо). Правила дослідження невербальних навичок спілкування за методикою «Про що говорять Вам міміка і жести».

Практичні навички:

_ дослідження темпу усної мовної діяльності;
_ складання рекомендацій дружніх стосунків між собою;
_ відпрацювання навичок діалогічної мови та формул мовного етикету;
_ дослідження невербальних навиків спілкування;
_ складання рекомендації щодо усунення безтактності в поведінці;
_ інтерпретація проведених досліджень;
_ розв‘язування ситуаційних задач.

Тема 5. ***Конфлікт. Зона комфорту. Типи поведінкових реакцій***

Лекція 5

Конфлікт, причини, типи, структура, динаміка. Необґрунтовані судження у спілкуванні як передумова конфлікту. Функції, типологія конфліктів. Міжособистісні конфлікти різного змісту. Психологічна структура конфлікту. Внутрішньогрупові та міжгрупові конфлікти.

Психологічні особливості управління конфліктом. Основні типи поведінки при розв‘язанні конфлікту. Відстань між співрозмовниками та особистий простір. Типи запитань, що використовує медична сестра, проводячи інтерв‘ю. Типи поведінкових реакцій пацієнтів: агресивність, впевненість у собі, невпевненість у собі. Стиль поведінки з невпевненим пацієнтом. Можливі реакції поведінки пацієнтів в критичних ситуаціях. Етапи безпосередніх взаємин між медичною сестрою та пацієнтом. Основні навички, які будуть корисними при взаємодії з пацієнтом. Класифікація типів пацієнтів. Діяльність медичної сестри за І. Харді.

Практичні заняття 8, 9, 10.

Діагностика феноменів комунікативної компетенції. Методики визначення стилю спілкування, рівня комунікативного контролю. Дослідження лідерських якостей особистості та виявлення схильності до лідерства та керівництва. Дослідження впливу на оточуючих за методикою «Чи здатні Ви впливати на інших». Методики на виявлення схильності до лідерства й керівництва. Тести «Оцінка лідерських якостей особистості», «Професійно значущі якості лідера».

Психодіагностика комунікативної культури медичного працівника. Опитувальник Т. Лірі для оцінювання комунікативних якостей у міжособистісних стосунках. Методика на визначення стилю взаємодії під час спілкування. Тест для діагностики потреби у спілкуванні. Практичні вправи, спрямовані на оптимізацію процесу спілкування.

Особливості міжособистісного спілкування медичного працівника і пацієнта. Тест «ЛОБИ» В.Н. Бехтєрева для діагностики відношення пацієнтів до своєї хвороби. Визначення типу пацієнта (тривожний, підозрілий, демонстративний, депресивний, іпохондричний). Типи поведінкових реакцій пацієнта (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний). Тактика поведінки медичного працівника щодо різних типів пацієнтів. Можливі реакції поведінки пацієнтів у критичній ситуації. Діагностика доброзичливості та довір‘я. Методика «Чи конфліктні Ви?».

IX. Форми та методи контролю

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів освіти у КЗ СОР Сумському фаховому медичному коледжі на дисципліні «Основи психології та міжособове спілкування» досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий (диф. залік)

Поточний контроль здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння здобувачем освіти змісту навчальної програми з кожної дисципліни навчального плану.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення практичних, занять.

Мета поточного контролю — перевірка ступеню і якості засвоєння матеріалу, що вивчається, визначення необхідності введення змін у зміст програми і методи навчання.

У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача освіти над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Головне завдання поточного контролю — підвищення мотивацІї здобувача освіти до опанування навчального матеріалу, мотивації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів освіти протягом семестру, а також підвищення рівня організації освітнього процесу в коледжі.

Поточний контроль реалізується у формі усної або письмової відповіді.

Види поточного контролю:

— індивідуальне або групове опитування;

— індивідуальна або групова презентація (представления виконаного завдання);

— аналіз ситуаційних задач (аналіз ситуації, поданої у вигляді текстового, графічного або усного матеріалу, відеофільму; аналіз варіантів вирішення проблеми, вибір оптимального варіанту);

— тести;

— підготовка реферату (презентації);

— практичний тренінг;

—захист виконаних завдань та ін.

Семестровий контроль.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач освіти вважається допущеним до підсумкового контролю з даної дисципліни, якщо

він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр. Підсумковий семестровий контроль полягає в оцінюванні рівня досягнення компетентностей відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

Диференційований залік — це форма підсумкового контролю, що дозволяє оцінити якість виконання здобувачем освіти програм теоретичної і практичної підготовки з даної дисципліни за відповідною оцінкою. Диференційований залік передбачає обов'язкову присутність здобувача освіти.

IX. Форми та методи контролю

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів освіти у КЗ СОР Сумському фаховому медичному коледжі на дисципліні «Основи психології та міжособове спілкування» досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий (диф. залік)

Поточний контроль здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння здобувачем освіти змісту навчальної програми з кожної дисципліни навчального плану.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення практичних, занять.

Мета поточного контролю — перевірка ступеню і якості засвоєння матеріалу, що вивчається, визначення необхідності введення змін у зміст програми і методи навчання.

У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача освіти над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Головне завдання поточного контролю — підвищення мотивації здобувача освіти до опанування навчального матеріалу, мотивації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів освіти протягом семестру, а також підвищення рівня організації освітнього процесу в коледжі.

Поточний контроль реалізується у формі усної або письмової відповіді.

Види поточного контролю:

— індивідуальне або ґрупове опитування;

— індивідуальна або групова презентація (представления виконаного завдання);

— аналіз ситуаційних задач (аналіз ситуації, поданої у вигляді текстового, графічного або усного матеріалу, відеофільму; аналіз варіантів вирішення проблеми, вибір оптимального варіанту);

— тести;

— підготовка реферату (презентації);

— практичний тренінг;

—захист виконаних завдань та ін.

Семестровий контроль.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач освіти вважається допущеним до підсумкового контролю з даної дисципліни, якщо

він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр. Підсумковий семестровий контроль полягає в оцінюванні рівня досягнення компетентностей відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

Диференційований залік — це форма підсумкового контролю, що дозволяє оцінити якість виконання здобувачем освіти програм теоретичної і практичної підготовки з даної дисципліни за відповідною оцінкою. Диференційований залік передбачає обов'язкову присутність здобувача освіти.

X. Перелік практичних навичок

1. Скласти орієнтовну поведінку медичного працівника до пацієнтів із розладом свідомості.
2. Провести рольову гру (за можливістю).
3. Розв’язати ситуаційні вправи та дати оцінку поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнта.
4. Підібрати необхідну анкету і за її допомогою провести дослідження особистостей.
5. Визначити тип темпераменту за допомогою опитувальника Айзенка.
6. Дати характеристику щодо складу свого характеру згідно з анкетуванням.
7. Визначити зв’язок своїх моральних якостей з Етичним кодексом.
8. Виявити причини негативних рис власного характеру та запропонувати можливі варіанти для позбавлення від них.
9. Заповнити психограму медичного працівника згідно зі своїми психічними якостями.
10. Розв’язувати ситуаційні вправи за темою.
11. Проаналізувати причини появи психопатичних та акцентуйованих особистостей.
12. Скласти рекомендації дружніх стосунків між собою.
13. Дати поради щодо усунення безтактності в поведінці.
14. Вміти розв’язати ситуаційні вправи.
15. Навести приклади взаємовідносин медичних працівників між собою та дати їм повну оцінку.
16. Провести рольову гру “Конфлікти в колективі” та визначити шляхи усунення конфлікту.
17. Проаналізувати причини, наслідки та можливі варіанти поведінки членів колективу.
18. Відпрацювати навички діалогічної мови та формул мовного етикету.
19. Провести дослідження за допомогою тестів, завдань, фігур, кросвордів:

пам’яті (оперативної, смислової, асоціативної);процесів мислення, інтелекту, уваги; сприймання.

20. За допомогою таблиці Шульте визначити швидкість переключення уваги.
21. Зробити аналітичний висновок проведеного дослідження.
22. Розв’язати ситуаційні вправи на розлад рухово-вольового процесу або емоційного стану. Діагностувати емоційний стан особи (себе та інших), дати пораду, як керувати своїм емоційний станом.
23. Скласти тези розмови з пацієнтом у стадії депресії чи апатії для рольової гри “Телефон довіри”.
24. Розпізнати тип хворого за поведінковою реакцією (за завданням викладача).
25. Скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами різних типів клінічної класифікації.
26. Провести рольову гру “Спілкування”.
27. Взяти інтерв’ю один у одного.
28. Розв’язати ситуаційні вправи за темою та скласти план поведінки з пацієнтом.
29. Скласти план поведінки пацієнта під час магнітних збурень залежно від його віку.
30. Скласти схему орієнтовної поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнтів із різними захворюваннями.

31. Провести рольову гру “Пацієнт”.
33. Скласти план-повідомлення про нещастя.
34. Провести тестування за темою “Чи готові ви до НС (надзвичайної ситуації)?”. Зробити висновки.
35. Скласти план-пораду потерпілим або тим, хто переживає горе.
36. Надати психологічну підтримку родичам померлої людини або потерпілим при НС.
37. Провести рольову гру.
38. Визначити рівень особистісної та ситуаційної тривожності за допомогою опитувальника Спілберга.
39. Провести сеанс аутотренінгу при безсонні з групою студентів.
40. Скласти формулу розслаблення або самонавіювання.
41. Розв’язати ситуаційні вправи та розробити власний план психотерапевтичного впливу на пацієнтів.

XI. Перелік питань до диференційованого заліку

1. Предмет психології.
2. Основні форми прояву психіки.
3. Завдання та основні галузі психології.
4. Методи психології.
5. Психологія особистості.
6. Психологічна структура особистості.
7. Поняття про спрямованість особистості.
8. Відчуття: основні властивості відчуттів.
9. Явища адаптації, синестезії, сенсибілізації.
10. Сприймання. Види сприймань.
11. Властивості сприймань.
12. Мислення. Процеси мислення.
13. Мислительні операції.
14. Види мислення.
15. Пам’ять. Процеси пам’яті.
16. Види пам’яті.
17. Увага. Види уваги.
18. Властивості уваги.
19. Уява та уявлення. Види уяви.
20. Основні-способи створення образів уяви.
21. Емоції та почуття.
22. Види емоцій і почуттів.
23. Воля. Вольові якості особистості.
24. Темперамент. Типи темпераменту.
25. Характер. Класифікація рис характеру.
26. Здібності. Види здібностей.
27. Спілкування. Структура спілкування.
28. Види спілкування.
29. Функції спілкування.
30. Основні принципи спілкування в практичній охороні здоров’я.
31. Компоненти, які сприяють розвитку комунікації.
32. Позиція безумовної доброзичливості. Емпатія.
33. Стрес. Фази стресу. Характеристика стресорів.
34. Ступені та подолання стресу.
35. Культура спілкування і етика взаємовідносин медичних працівників.
36. Вплив особливостей темпераменту та характеру на індивідуальний стиль спілкування.
37. Рівні спілкування.

38. Індивідуальні типи спілкування.
39. Стадії міжособистісного розуміння.
40. Феномени ідентифікації, рефлексії.
41. Засоби інтерпретації в процесі міжособистісного розуміння.
42. Конфлікт. Структура та динаміка конфлікту.
43. Функції та типологія конфліктів.
44. Основні типи поведінки під час розв’язання конфлікту.
45. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій.
46. Етапи безпосередніх взаємин між медичним працівником і пацієнтом.
47. Класифікація типів пацієнтів.
48. Етикетна поведінка учасників акту спілкування.
49. Вітання. Звертання до незнайомої людини.
50. Зауваження, докір, критика, комплімент.

XII. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Критерії оцінювання навчальних досягнень за 4-х бальною системою оцінювання

Оцінка **«відмінно»** ставиться, коли здобувач освіти виявив глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє вміннями та компетенціями—загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності.

При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Вміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку.

При тестовому контролі правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«добре»** ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв’язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких с незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі.

При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров’я.

При тестовому контролі правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«задовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допуска значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями — загальними та фаховими, передбаченими

освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми.

При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання.

При тестовому контролі правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості с неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.

При тестовому контролі правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

Здобувач освіти повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни.

XIII. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова:

1. Вітенко І.С., Вітенко Т.І. Основи психології. — Вінниця: Нова книга, 2008(перевидання).

2.Вітенко І.С., Чабан О.С. Основи загальної та медичної психології. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. С.215-226.

3.*Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т.* Основи загальної та медичної психології - Київ: ВСВ «Медицина» 2021. С.307.

Допоміжна:

1. *Максименко С.Д., Соловієнко В.О.* Загальна психологія. — К., 2000.
2. *Панюк В., Титаренко Т., Черпалєва Н. та ін.* Основи практичної психології. — К.: Либідь, 2006.
3. *Радевич-Винницький Я.* Етикет і культура спілкування. — К.: Знання, 2006.
4. *Трофімов Ю.Л.* Психологія. — К.: Либідь, 2000.
5. *Трухін І.О.* Соціальна психологія спілкування. — К., 2005.

Інформаційні ресурси:

1. *Вітенко І.С., Чабан О.С.* Основи загальної та медичної психології. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. С.215-226.

http://medcoledg.ucoz.ru/Likspr/psiholog/osnovi_zagalnoji_ta_medpsikhologiji-vitenko-chaban.pdf